

Mál nr. 397/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar. Undanþáguákvæði vátryggingarskilmála.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 29. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 31. október 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 3. nóvember 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 13. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að dánarbú X, sonar M, hafi stefnt M fyrir dóm og gert tilkall til helmings af söluandvirði félags sem M hafi selt á árinu 2021. Eru stefna og greinargerð stefnda í dómsmálinu meðal gagna fyrir nefndinni. Hafi M, vegna kostnaðar við rekstur fyrrgreinds dómsmáls, krafist bóta úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V. Þeirri kröfu hafi V hafnað með vísan til skilmála vátryggingarinnar en þar komi fram að réttaraðstoðartrygging taki ekki til ágreinings sem varðar atvinnu eða atvinnurekstur hins tryggða. Er þessari afstöðu mótmælt enda snúi ágreiningur M og dánarbús X aðeins að eignarhaldi á umræddu félagi en ekki að atvinnu eða atvinnurekstri M og sé ótengdur þeirri atvinnustarfsemi sem umrætt félag hafði með höndum. Sé bótaskylda því með réttu fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að ágreiningur í umræddu dómsmáli snúi að því hvort X heitinn hafi átt helmingshlut í því félagi sem M starfrækti á þeim tíma, en M haldi því fram að hann einn hafi verið eigandi þess. Skiptastjóri dánarbús X vísi til þess að X hafi verið skráður fyrir helmingshlut samkvæmt ársreikningi auk þess sem í skattframtali X hafi verið gefið til kynna að hann ætti umræddan hlut í félaginu. Óumdeilt sé að umrætt félag hafi verið í atvinnurekstri og að M hafi verið eigandi þess, að hálfu eða fullu. Hafi umrætt félag því verið atvinnurekstur M og sé skýrt af skilmálum vátryggingarinnar að réttaraðstoðartrygging taki ekki til ágreinings sem varðar atvinnurekstur hins tryggða. Skipti þar ekki máli hvort ágreiningurinn varði framkvæmd rekstrar félagsins eða eignarhald þess.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til þess að umræddri undantekningarreglu í skilmálum V sé ætlað að undanskilja mál er varði atvinnu, atvinnurekstur eða embættisrekstur tryggðs, þ.m.t. mál vegna vinnuslysa. Í þessu tilviki hafi mál verið höfðað gegn M vegna ágreinings um eignarréttindi sem varða hann persónulega, og snerti málareksturinn ekki með nokkrum hætti atvinnu, atvinnurekstur eða embættisrekstur M. Tengsl hans við umrætt félag byggist á eignarhaldi en ekki á störfum hans. Gera verði skýran greinarmun á eignarrétti hlutafjár og atvinnurekstri. Ekki verði því séð að sá ágreiningur sem málshöfðun á hendur M lýtur að falli undir umrædda undantekningu og sé bótaskylda því, að öðrum skilyrðum uppfylltum, fyrir hendi.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að eignarhald á atvinnurekstri sé órjúfanlegur hluti slíks reksturs, og teljist ágreiningur um eignarhald atvinnureksturs því alla undir umrætt undanþáguákvæði. Hugtakið „atvinnurekstur“ hafi mun víðtækari merkingu en „atvinna“ og samkvæmt skýru og afdráttarlausu orðalagi skilmálanna sé ágreiningur sem snúi að atvinnurekstri undanskilinn tryggingavernd.

Álit.

Ágreiningur aðila varðar samkvæmt framansögðu það hvort bótaskylda úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar M hjá V sé til staðar. Í skilmálum vátryggingarinnar segir að tryggingin taki ekki til ágreinings, máls eða málsbeiðnar sem varðar „atvinnu, atvinnurekstur eða embættisrekstur tryggðs, þar með talin mál vegna vinnuslysa. Samkvæmt öllu framangreindu hverfist ágreiningur M og V því um það hvernig túlka beri „atvinnurekstur“, og þá hvort dómsmál það sem dánarbú X hefur höfðað á hendur M varði atvinnurekstur M.

Í greinargerð stefnda, þ.e. M, kemur fram að M hafi átt umrætt félag til hálfis á móti Y, frá árinu 2007 til ársins 2018 og hafi þeir M og Y lengi vel rekið það saman. Hafi M svo keypt hlutafé Y og þá einn farið með eignarhald félagsins. Má einnig ráða af umræddri greinargerð að M hafi átt sæti í stjórn

félagsins og að X hafi verið ráðinn framkvæmdastjóri þess á árinu 2019. Skömmu eftir andlát X á árinu 2021 seldi M heildarhlutafé félagsins til þriggja nafngreindra aðila. Það sem dánarbú X og M greinir á um er hvort X heitinn hafi átt hlut í félaginu og dánarbú hans þar með tilkall til hluta af söluandvirði þess.

Einfaldasta túlkun á hugtakinu atvinnurekstur felur það í sér að um sé að ræða „rekstur atvinnufyrirtækis.“ Fyrir nefndinni liggja ekki mikil gögn um starfsemi umrædds félags en þó verður að telja sýnt að það hafi verið í atvinnurekstri. Liggur þá jafnframt fyrir að M rak félagið lengi vel í samstarfi við Y og sat í stjórn þess. Þá liggur einnig fyrir að M átti félagið ýmist einn eða til helminga á móti öðrum aðilum, þ.e. Y og e.t.v. X, en úr því atriði hefur ekki verið leyst fyrir dómi. Upplýsingar um afkomu umrædds félags, s.s. ársreikningar þess, liggja ekki fyrir nefndinni, og liggur því ekki fyrir hvort M þáði laun frá félaginu en samkvæmt framangreindu má því ætla að hagnaður af rekstri þess, hafi hann verið fyrir hendi, hafi a.m.k. að hluta gengið til hans.

Er því óhjákvæmilegt að líta svo á að um „atvinnurekstur“ M, í skilningi hins umþætta ákvæðis hafi verið að ræða. Af þeim gögnum sem fyrir nefndinni liggja og varða títtnefnt dómsmál verður að líta svo á að deilt sé um eignarhald þessa atvinnureksturs, þ.e. hvort X heitinn hafi átt hlut í félaginu.

Er í þeim efnum óhjákvæmilegt að líta svo á að eignarhald á atvinnurekstri hins tryggða, þ.e. M, sé svo órjúfanlega tengt atvinnurekstri hans sem slíkum að ekki verði skilið þar á milli.

Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er það því mat hennar að ágreiningur M og dánarbús X falli undir títtnefnda undanþágu í skilmála vátryggingarinnar og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu M um bætur úr réttaraðstoðartryggingu hans hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 9. desember 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir